

Війна і мир Гурама Одішарії

Гурам Одішарія — грузинський письменник із Сухумі. Там спливли його дитинство, юність і значна частина дорослого життя. Школа, інститут, перше кохання, перші книжки, народження доньки — все пов'язане з цим чарівним містом. А тепер він — біженець у власній країні, вірніше, згідно з міжнародною юридичною казуїстикою він є «примусово переміщеною особою», котра мешкає в Тбілісі. Яким чином тисячі таких, як і він, грузинів «переміщувалися» до «решти» вітчизни через засніжені Кавказькі гори у далекі тепер жовтневі дні 1993 року, Гурам розповів у сповненому трагізму творі «Перевал переслідуваних». Та й уся його творчість за останні два десятиліття — це суцільна драматична розповідь про національну трагедію, що спіткала два близькі, споріднені, пов'язані тисячами ниток історичної єдності народи — грузинів та абхазів. Війна і мир як філософські категорії і як незаперечна реальність — основні теми роздумів письменника. Не знаю, чи є сьогодні інший грузинський автор, котрий із таким глибоким знанням матеріалу, таким болем і

доброзичливістю розповідав би про дивовижну землю Абхазії, про її жителів, їхні характери, взаємини, побут. Людина, яка внаслідок братовбивчої війни втратила все: будинок, бібліотеку, батьківську могилу, друзів, знайомих і близьких... Однак зберегла непідробну відданість абхазькій землі, прихильність до людей, які жили і, на щастя, ще живуть на ній. Своїми думками, мріями, сподіваннями крено прив'язаний до рідного міста, він щиро зізнається: «Сухумі. Ось уже третій рік, як це слово набуло для мене особливого нюансу. Злетівши з вуст, воно блискавкою облітає Всесвіт, котиться стогоном над приморськими містами світу, а потім знову блискавично повертається до мого серця — єдиного свого прихистку».

Війна не зуміла вбити у письменникові природжений гуманізм, віру в світле начало людської душі, у всепереможну силу дружби і любові. Про це розповідають його романи й повісті «Повернення в Сухумі», «Океан Чорного моря», «Президентський кіт» тощо. За цими й іншими творами Гурама Одішарії поставлені спектаклі, зняті фільми, вони перекладені багатьма мовами і користуються широкою популярністю як вдома, так і за кордоном. Гурам Одішарія — лауреат Державної премії Грузії, володар інших престижних національних і міжнародних відзнак. Як Посол Доброї Волі, активний учасник неурядового руху за діалог між грузинами й абхазами, він багато їздить по світу, бере активну участь у міжнародних конференціях і симпозиумах, покликаних сприяти відновленню взаємної довіри між сусідами, веде з ними жвавий діалог. Його можна побачити в далекому Таїланді і Південній Ко-

реї, Бельгії і Нідерландах, Туреччині й Єгипті, де він шукає і знаходить спільників для відновлення зруйнованого мосту між культурами, між окремими людьми і цілими народами. Він став одним з тих небагатьох грузинських письменників, яким завдяки своїй мудрій і виваженій позиції вдалося зберегти приятельські стосунки з абхазькими колегами, підтримувати з ними плідні творчі і теплі людські стосунки, а інколи навіть їздити до них у гості.

Гурам Одішарія починав як поет, і я пропоную в цій збірці читачам його довоєнні поезії, в яких (сьогодні це вже очевидно) є пророче передчуття майбутньої катастрофи, туга за Сухумі і Гагрою, котрі тоді ще були грузинськими. Апокаліптичні події, які змінили долю нашої країни, змусили його взятися і за прозу (хотів написати «сувору прозу», та хіба вона в нього сувора?) і, як переконують його численні публікації, цілком своєчасно і з користю для справи. Новели, які я переклав з книги «У Сухумі очікується дощ», написані одразу по війні, в середині дев'яностих років, і тим дивовижніше, що в них немає ні крихти зла й ненависті, а лише печаль за втраченим, велика туга за тим, що навіки відійшло у минуле. А ще в них ми знаходимо високі зразки людського благородства, помічаємо яскраві відблиски справжнього співчуття до скривджених і знедолених. Точно зауважені подробиці, чітко виокремлені деталі і вірно розставлені акценти роблять нехитрі оповіді автора до болю щемливими й переконливими. В них — незаперечне підтвердження думки про те, що навіть найбезглуздіша війна не здатна вбити в людині остаточно честь, мораль, гідність,

благородство. Письменник стоїть на варті цих високих понять, відстоюючи їх і своїм пером, і своїми громадянськими вчинками.

Рауль Чілачава

Дорогі читачі, миру вам!

Історії, про які я розповідаю, достовірні. Кожен персонаж існує реально, лише з різних причин деяким з них змінено ім'я. Війна випробувала кожного з нас. Ми, пройшовши через її горнило, добре пам'ятаємо лиходійства вбивць і розбійників, нищих духом і розумом, як пам'ятаємо і те, як рятували від смерті, відводили небезпеку один від одного люди з протилежних таборів, як зберегли вони в гнітючих умовах війни висоту духу, лицарство, любов до Бога і людини. Майбутні покоління повинні знати все про жорстокість війни і водночас і про ті світлі одухотворені особистості, в двобої з якими в Абхазії, як і скрізь, зазнала поразки війна...

Автор